

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 189

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵן מִדִּין חֲתָן מֹשֶׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם"

סוד העליה - השמיעה

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

בתשובה ויקבל בלבו כל דברי התוכחות ושללא יגרע דבר מדבריהם. והנה האיש הזה ברגע קטן יצא מאפלה לאור גדול, כי עת אשר יאזין ויסקיף ולבבו יבין ושב ויקבל ביום שמעו דברי המוכיח ויקים עליו להיותו עושה ככל אשר יורהו תופשי התורה מן היום הזה ומעלה' (ש"ב י ג).

אמנם איזו היא השמיעה הראויה לשמה, על כך נעמוד כשנבחין בין שמיעת יתרו לשמיעת אומות העולם, שבשניהם נאמרה שמיעה, **"וַיִּשְׁמַע**

יִתְרוֹ", **"שְׁמַעוּ עַמִּים"** (טו יד) ויתרו הוא שזכה על ידי שמיעתו.

ראה כמה טובות וברכות באו ליתרו משעה שנתחנן עם משה. מה כתיב: **"וַיָּבֵא אֶהָרֶן וְכָל זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל"** (יח יב) וכן אתה מוצא בשעה שבא בלעם לקלל את ישראל, לא דיין שלא קללן, אלא ברכן ולא עוד, אלא כיון שראה עמלק התחיל לקללו שנאמר: **"רְאֵשִׁית גּוֹיִם עֲמֻלְק וְאַחֲרָיו עַדֵי אֲבֵד"** (במדבר כד כ) אבל ליתרו מהו אומר: **"אֵיִתָּן מוֹשְׁבָה וְשֵׂים**

המשך בעמ' 2 <<<

נזקק לרפואות, גם אז רק השמיעה היא המעמידה את האדם במעלתו שלא יסור ממנה.

ועל יסוד דבריהם ז"ל בסגולת השמיעה, ביאר רבנו יונה ב'שערי תשובה' וז"ל: **'בְּעֵת אֲשֶׁר יִהְיֶה הָאָדָם בְּתוֹרַת הַשֵּׁם וַיִּקְרָא בְּדַבְרֵי הַנְּבִיאִים וְהַכְּתוּבִים וַיִּבֶן בְּנַעַם הַמוֹסְרִים וַיִּרְאֶה הָאֲזֵהָרוֹת וְהַעֲנָשִׁים, יִחַרַד לְדַבְרֵים וַיִּכֵּן לְבוֹ לְהִטִּיב דְּרָכָיו וּמַעַלְלָיו וַיִּתְרַצֶּה אֶל הַשֵּׁם כְּאֲשֶׁר יִשְׁמַע מוֹסֵר הַחֲכָמִים וְהַמוֹכִיחִים, יִקְשִׁיב וַיִּשְׁמַע וַיִּכְנַע וַיִּחְזוֹר**

אמרו חז"ל: 'הדא הוא דכתיב: **"שְׁמַעוּ וְתַחֲי נַפְשְׁכֶם"** (ישעיה נה ג) היאך חביבים ישראל שהוא מפתה אותם. אמר להם: "אם יפול אדם מראש הגג כל גופו לוקה והרופא נכנס אצלו ונותן לו רטיה בראשו וכן בידיו וכן ברגליו ובכל אבריו, נמצא כולו רטיות. אני איני כך, אלא רמ"ח אברים באדם הזה והאוזן אחד מהם וכל הגוף מלוכלך בעבירות והאוזן שומעת וכל הגוף מקבל חיים: **"שְׁמַעוּ וְתַחֲי נַפְשְׁכֶם"**. לכך אמר: **"שְׁמַעוּ דְבַר ה' בֵּית יַעֲקֹב"** (ירמיה ב ד) וכן אתה מוצא ביתרו

שע"י שמיעה זכה לחיים ששמע ונתגיר שנאמר: **"וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵן מִדִּין חֲתָן מֹשֶׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ"** (שמו"ר כז ט)

ונראה לכאורה שמה שהמשילו חז"ל את השמיעה לרטיה המרפאת כל הפצעים, הוא רק לפי המצב שאנו נמצאים בו, שאנו מלאי פצעים **"מִכַּף רַגְל וְעַד רֵאשׁ אֵין בּוֹ מַתָּם"** (ישעיה א) ודאי שבמצב זה השמיעה היא הרפואה, אבל כאמת נראה שגם כשהאדם הוא ישר כמו שעשאו אלקים והוא בריא ושלם ואינו

בְּסֵלַע קֶנֶף (במדבר כד כא) אמר לו: "קיני, עמנו היית בעצה, מי הושיבך אצל איתני עולם?" משל לצפור שברחה מן הציד ונפלה לתוך ידו של אנדרואנטיא, כיון שראה אותה הציד התחיל מקלסה ואמר לה: 'כמה נאה בריחה שברחת'. כך היה בלעם משבח את יתרו ואמר לו: **"איתן מושבך"** (שמו"ר כז ג).

ואנו למדים מדבריהם ז"ל, שיתרו זכה לשתי השמיעות שכתב רבינו יונה ז"ל: האחת השמיעה של תוכחה, כי שמע מה תהיה אחריתו של עמלק והוכיח את עצמו בה ועל ידה תהה על מעשיו הראשונים וחזר מהם וזכה לתשובה כזו שהיא מגעת עד כסא הכבוד. וחז"ל משלו את תשובתו: **'לצפור שברחה מן הציד ונפלה לתוך ידו של איקונין של מלך'**, שהציד ירא לנגוע בו שמה יגע ב'איקונין של מלך', כך יתרו איתן מושבו שישב לו על 'איקונין של מלך' הקב"ה כביכול ושוב לא היה ירא מהציד כלומר: היצה"ר.

וכל זה בא לו משמיעת התוכחה שבאה על עמלק, כי משראה שאיבד הקב"ה את עמלק מן העוה"ז ומן העולם הבא, היה תוהה על מעשיו ועשה תשובה. ולא עוד, אלא שכל כך הגיע במעלת קבלת התוכחה, עד שזכה להוכיח את נבון העולם הוא, משה רבנו והסכימה דעתו לדעת המקום ב"ה, **"וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֲתָנוּ וַיַּעַשׂ כְּלֵי אֲשֶׁר אָמַר"** (יח כד).

ואף דבר אחד מדבריו לא שב ריקם וייתר פרשה בתורה שהיא פרשת הסנהדרין והמשפט בישראל.

עוד לשמיעה אחרת; וזה אנו למדים מההבדל בין שמיעתו לשמיעת אומות העולם שנאמר בהם: **"שִׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן"** (טו יד). שאל יעלה על דעתך ששמיעת העמים היתה שמיעת הרגזה בלבד? לא כן הדבר. וכך שנינו במכילתא: **"מִי כַמְכָה בְּאֵלֶם ה' "** (טו יא). **כיון שראו ישראל שאבד פְּרָעָה וַחִילוּ בַיָּם סוּף"** (תהילים קלו טו) ובטלה מלכות של מצרים ונעשו שפטים בעבודה זרה, פתחו פיהם ואמרו כולם: **"מִי כַמְכָה בְּאֵלֶם"**. ולא ישראל בלבד אמרו שירה, אלא אף האומות כששמעו שאבד פרעה ומצרים בים ובטלה מלכותם ונעשו שפטים בעבודה זרה שלהן, כפרו כלן בעבודה זרה שלהן ופתחו פיהם כולן והודו למרום ואמרו: **"מִי כַמְכָה בְּאֵלֶם"** (מכילתא השירה ח).

הרי שגם שמיעת האומות היתה שמיעה שהביאה לידי הודאה, אלא שהודאתם היתה הודאת שעה, כי לא היתה אלא מתוך הכרח המאורעות שראו ושמעו וכולם אחזתם חיל ורעדה, כדוגמת ההודאה שהודה פרעה מתוך רשעו **"ה' הצדיק וְאָנִי**

וְעַמִּי הַרְשָׁעִים" (ט כז), שאחרי הודאתו אמר לו משה: **"וְאַתָּה וְעַבְדְּךָ יָדַעְתִּי כִּי טָרָם תִּירְאוּן מִפְּנֵי ה' אֱלֹקִים"** (ט ל) ולכן הביאה אותם שמיעתם רק לידי הודאת שעה בלבד.

אבל שמיעת ישראל והודאתם היתה הודאת עולם וכאשר באמת דקדקו חז"ל בלשונם, כי באומות נאמר: **"והודו למרום"** רק הודאה. והודאה אפשר שתהיה רק לשעה, אבל בישראל שנו ואמרו שירה והשירה נצחית וכמ"ש: **"אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה"** (טו א) **אז שר, לא נאמר, אלא, "אָז יִשִּׁיר"** (שמו"ר כג ז).

יש שמיעה שאף שהיא מביאה להכרה והודאה, מכל מקום לא באה אל קרבנה ונשארו ברשעתם ולא עלה בידם, אלא רגזנותם בלבד וכמ"ש: **"שִׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן"** בפרעה ששמיעתו לא הביאתו לידי יראה המביאה לידי מעשה, אלא רק לידי חיל ורעדה זמנית וכשזו עוברת הם חוזרים לרשעתם כבתחילה. מה שאין כן ביתרו, שנבנה ע"י שמיעתו בנין עדי עד. וכן ישראל שראיתם ושמיעתם הביאו אותם לידי יראה וזכו על ידה לשירת נצח.

השמיעה הראויה היא שמיעה שהיא קבלה וכמו שתרגם אונקלוס: **שמיעה** - קבלה. והיינו: שהשמיעה עצמה היא קבלה, שהדבר נכנס אל מחו ולבו ונבלע ברמ"ח אבריו וש"ה גידיו ונעשה לעצם מעצמותו וחלק ממהותו והוא נעשה מוכרח להתנהג על פי זה ולא באופן אחר כלל. ולפיכך כתב רבנו יונה ז"ל: ששמיעה כזו, היא כמו עשיה ממש ועל ידה זוכה **"שִׁמְעֵשׂוּ מְרִבִּין מַחְכְּמָתוּ"** (אבות ג ט).

אכן כל ירדת הדורות היא ב'נִשְׁמַע' וכל ירידה ב'נִשְׁמַע' גורמת לירידה ב'נִעֲשֶׂה', כי כמו שאוון השומעת היא חיים לאדם, כן האוון הבלתי שומעת היא סכנה חלילה, כי בזה אובד האדם את ערכו וקיומו לגמרי, ד'חרשו נתן לו דמי כולו', אם באוון הטבעית כן, באוון הרוחנית, על אחת כמה וכמה.

יש כמה ליקויים בשמיעה, יש שאינו שומע את הדברים כפי שהם צריכים להישמע כפי שנתפרשו על ידי חז"ל, כי כמו שאי אפשר לפסוק דין ב'אבות נזיקין' אלא רק על ידי עיון עמוק במסכת 'בבא קמא' ואחר ידיעת והבנת דרכי העיון והלמוד שהדריכו אותנו הראשונים וגדולי האחרונים ז"ל וב'אסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא' של גדולי הפוסקים עם ההכרעה של האחרונים ז"ל, כך אי אפשר לעמוד ולהכיר את 'אבות המעשים' של בין אדם למקום ובין אדם לחבירו. ומכל שכן בחובות הלבבות ודרכי ההליכה

בדרכי ה', שאין הלמוד המכוון בזה אלא אחרי ידיעת דרכי הלמוד, על ידי שמיעה מפי רב גדול ומומחה שקבל רב מפי רב.

וכבר כתב רבנו עובדיה מברטנורא ז"ל במשנה הראשונה: שלכן הקדים התנא דוקא למסכת זו את המשנה; **'מֹשֶׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי'** וכל סדר הקבלה וזה לשונו: **'מֹשֶׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי'** (אבות א א) - **אומר אני, לפי שמסכת זו אינה מיוסדת על פי מצוה ממצוות התורה כשאר מסכתות שבמשנה, אלא, כולם מוסרים ומדות וחכמי העולם גם כן חברו ספרים כמו שהמציאו מלבם בדרכי המוסר כיצד יתנהג האדם עם חברו, לפיכך התחיל התנא במסכת זו: 'מֹשֶׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי' לומר לך; שהמדות והמוסרים שבזו המסכת, לא בדו אותם חכמי המשנה מלבם, אלא, אף אלו, נאמרו בסיני' (רע"ב אבות א א).**

הראשון שגילה האור שבאגדה וסלל הדרך לכל מבקשי ה' היה המורה לצדקה, גאון ישראל וצדיק יסוד עולם הוא מרן הגרי"ס זצוק"ל, שהאיר את העולם באור תורתו ויראתו הטהורה ונתן נפשו להחזיר את העטרה ליושנה והאדם הגדול בענקים בחכמה ויראה, עשה לו כנפים כנשר לעוף ממקום למקום מקצוי ארץ, להעמיד שוב היסודות הרוחניים שעליהם נשענים התורה ועם ה'.

ולא אך בעמוד אורו האיר את עיני בית ישראל, אלא שעוד העמיד תלמידים גדולים שקבלו את תורתו ודרכיו והם בנו על היסודות שיסד בנינים מפוארים ובתים גדולים שמגדלים בהם תורה ויראה טהורה, שנקבע בהם למוד המוסר ולומדים בהם את התורה ואת דבריהם ז"ל על פי דרכו המאירה שקבלו ממנו והם שעשו שלא תשתכח תורה מישראל ושתהיה תורת חיים בלבבות חיים, שרק על ידי זה חי חי יקרא.

ואנחנו שזכינו לחסות בצלם, להתענג מתענוגם ולטעום מטעמם נפקחו עינינו לפי ערכנו הדל ויש לנו האפשרות להביט נפלאות בתורה הכתובה והמסורה ולמצא בה **"קִשְׁטֵי אֲמָרֵי אֱמֶת"** (משלי כב) למען נדע את הדרך נלך בה ואת המעשה אשר נעשה וגם קבלנו מרבתינו את דרך הלמוד המיוחד המחיה לבבות בטל של תחיה, חובה עלינו לשמור על ירושה גדולה זו שלא לאבדה חלילה ושלא תחזור להיות גם היא רק כ'**מִצְנֹת אֲנָשִׁים מְלֻמְדָה**' (ישעיה כט יג) אלא שבכל יום תהיה בעינינו כחדשה ושנבנה על ידה ל'**רְאִישֵׁי תַחְכְּמָה יִרְאֵת ה'**" (תהילים קיא י) ול'**תְּכַלִּית חֲכָמָה, תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים**'. (דליות יחזקאל). ■

רמז

"אָנְכִי ה' אֶלְקִיךָ"

תרי"ג מצוות ושבע מצוות בני נח, רמוזים בעשרת הדברות

כְּאַחַד וּפְתָחוּ וְעֲנֵנוּ ה' אֶחָד (סדר זמירות שבת) מסביר בעל ה'עונג חיים: על פי עניני נדרים שאותם לומדים בימים אלה במסגרת הרף היומי. בנדרים (רף י) מבואר שלא יאמר אדם לה' קרבן, אלא רק **קרבן לה'**, שמא לא יוכל לגמור את דבריו ויוציא שם שמים לבטלה. ואם כן קשה, איך זה פתחו ישראל ואמרו: **"ה' אֶחָד"**? ומשיב כי האיסור לומר לה' קרבן הוא מפני החשש שמא ימות, אבל במעמד הר סיני נאמר במסכת 'שבת': **'אמר רבי אלעזר: "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן, מי גילה לבני רז זה, שמלאכי השרת משתמשין בו?"** (פח) והמהרש"א במקום מסביר: שנעשו רוחניים כמלאכים, שאין בהם מיתה ולכן יכלו לומר **"ה' אֶחָד"**. ולזה התכון הפייטן - שמשום **ש'נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אָמְרוּ כְּאַחַד** לכן יכלו לפתוח ולענות **"ה' אֶחָד"** ללא חשש, שהרי אז לא שלטה בהם מיתה. ■

לששים וארבע. ד' פעמים ד' עולים למין ששה עשר ובסך הכל הם **שמונים ואחד** כמנין **"אָנְכִי"**. והוסיפו בעקבותיו ואמרו: כי לזה התכון הפייטן שכתב; שישראל פתחו ואמרו: - **"ה' אֶחָד"**. את אותו פיוט - **'נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אָמְרוּ**

בעל הטורים' אומר: כי עשרת הדברות מתחילות באות **א** ומסיימות ב-**כ** רמז לנאמר: **"אך טוב לִישְׂרָאֵל"** (תהילים עג א). ויש בהן **תר"כ** אותיות כנגד תרי"ג מצוות ושבע מצוות בני נח. וסימנם - **כת"ר** תורה. לומר לך, שאם לומד אדם תורה לשמה היא כתר לראשו ואם לומד שלא לשמה יתחייב חלילה **בכר"ת**.

בספר 'כרם דל' הוא שואל: איך מצרפים את שבע מצוות בני נח לתרי"ג והרי שבע המצוות כלולות בתוך התרי"ג? ועונה: שאולי הכונה ל**'שבע מצוות דרבנן'** ומכאן שהן נחשבות כמצוות התורה מדין **"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך מִיָּמִין וּשְׂמָאל"** (דברים יז יא) ולכן גם מברכים במצוות אלה **'אשר קדשנו במצוותיו'**.

רבנו בחיי מוצא במלה **"אָנְכִי"** רמז ל**"אֶחָד"** בגימטריה מרובעת: כיצד? א' פעמים א' הוא אחד. ח' פעמים ח' שוה

משל

"וַיִּתְּיָצְבוּ בְּתַחְתִּית הַהָר"

מדוע כפו על עם ישראל 'הר כגיגית' ועל אומות העולם לא?

תמהו הנשים למה לזו אמר כך ולשניה ההיפך? ענה להן הרופא כי על פניו השאלות נראות זהות, שהרי ילדי שניהן לא רוצים לאכול, אבל הראשון סובל ממעיו לכן צריך לתת להם לנוח ואסור להכריחו לאכול. התינוק השני רעב וצריך לאכול, אלא שבגלל שעד עתה היה רגיל לינוק, הוא סבור שמאכילים אותו אוכל מקולקל לכן צריך להלעיט אותו בכח שיראה שהאוכל טעים. והנמשל: עם ישראל מטבעו הוא עם קדוש, אבל עדין לא טעם מהתורה ואינו יודע כי היא מתוקה מדבש, לכן צריך לתת לו ממנה בכח, לכפות אותה עליה ואז יקיימה ברצון. אבל אומות העולם טבען מושחת, הם מקולקלים ולכן אין טעם להכריחם לקבל אותה כי לעולם לא יכירו בערכה. ■

שתי נשים באו לרופא, אחת ספרה שהתינוק שלה חלה ומזה כמה ימים הוא אינו מכניס אוכל לפיו. אמר לה הרופא לתת לו תרופות והזהיר אותה שלא תכריח אותו לאכול עד שיבקש. האשה השניה ספרה לרופא שהיא גמלה את הילד מיניקה והוא אינו רוצה לאכול כלום ולה אמר הרופא שתפתח את פיו בכח ותכניס לו מאכלים.

במסכת 'שבת' (פח): אומר רש"י: **"בְּתַחְתִּית הַהָר - תחת ההר ממש"**. שההר נתלש ממקומו ונכפה עליהם כגיגית. ובמסכת 'עבודה זרה' (ג.) נאמר: **'אומרים העובדי כוכבים לפני הקדוש ברוך הוא: "רבונו של עולם, ישראל שקבלוה, היכן קיימוה?"** אמר להם הקדוש ברוך הוא: **"אני מעיד בהם, שקיימו את התורה כולה"**. אומרים לפניו רבונו של עולם... וכו' **'מלמד, שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית ואמר: "אם ישראל מקבלין את תורתו מוטב ואם לאו אני אחזיר אתכם לתוהו ובוהו"**. שלעתיד לבוא אומות העולם יטענו לפני הקב"ה, למה לא כפית גם עלינו את ההר ולא הכרחת אותנו לקבל את התורה כמו שעשית לבני ישראל? המשיל על כך המגיד מדובנא משל:

"כִּי יִהְיֶה לָהֶם דָּבָר בָּא אֵלַי" ...

מדוע נאמר "בא אלי" בלשון יחיד? - כי היה דן בלא משוא פנים כאילו מדובר בבעל דין אחד

פנינים לפרשה

"וַיִּשְׁמַע יְתֵרוֹ כִּהֶן מִדִּין חֲתָן מֹשֶׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים" (יח א)

ופירש רש"י: 'מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק' (זבחים קטז) (יח א). יתרו שמע "את כל אשר עשה" כמבואר בכתוב, אבל שני הדברים הללו הם אלו אשר גרמו לו במיוחד לבוא וזהו: 'מה שמועה שמע ובא ונתגייר?' ר' יהושע אומר: "מלחמת עמלק שמע" וכו' ר"א המודעי אומר: "מתן תורה שמע ובא" (זבחים קטז). ומדוע באמת שני דברים נתייחדו אצלו במיוחדותם, בכדי לגרום לו לבוא?

ביאר בזה בספר 'לב חיים': שיתרו ראה שנקרע הים לבני ישראל כיון שהם חזרו בתשובה, שהרי עד אותה שעה הם היו עובדי עבודה זרה וכפי שקטרג עליהם עוזא שרו של מצרים 'הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז', מכל מקום מפני שהקריבו פסח ומלו את עצמם ונתקרבו לבורא העולם נצלו וזכו לנס הגדול של קריעת ים סוף, כאן ראה גודל כחה ועצמתה של החזרה בתשובה וההתקרבות להקב"ה. ומאידך גיסא, ראה את מלחמת עמלק והתבונן והבינו שכלו ומדעו שמלחמה זו באה עליהם מחמת החטא שרפו את ידיהם מן התורה.

נמצא אם כן ששמע יתרו, מה רב טוב השכר של החוזר בתשובה ומתקרב אל ה' ומה גודל עונשו המר של המתרחק מה' ואפילו ריחוק הבא ע"י רפיון המצוות כמו המרפה עצמו מן התורה, לכן מיד נשאו לבו לבוא להתגייר ולהתקרב אל ה' יתברך.

"וְאֵת שְׁנֵי בְנֵיהָ אֲשֶׁר שָׁם הָאֶחָד גֵּרְשֵׁם כִּי אָמַר גֵּר הֵייתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיהַ וְשָׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר כִּי אֱלֹקֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיִּצְלַנִי מִחֶרֶב פְּרַעֲהַ" (יח ג - ד)

יש להתבונן, מדוע נכתבו כאן טעמי

קריאת שמות בניו של משה? ולכאורה אין מקומם כאן כלל ועיקר. ומצינו בזה ביאור נפלא בספר 'לב חיים': התורה באה לספר לנו בזה ממעלותיו של משה, לפי שמכאן בפרשה ואילך מסופר על משה שהוא קבל את התורה מסיני ועלינו לדעת מהיכן גדל ומה היה בתחילתו והרי עד כאן לא נודע לנו ממהותו וענינו של משה רבנו ובפרט על השנים הרבות שהיה במדין בבית חותנו שהיה כהן לע"ז. לכן כאן מוזכר שהוא קרא "גרשם" על שם הגירות, כלומר: שכל זמן שהוא היה במדין הרגיש את עצמו כגר במקום לא לו וע"י כך לא למד מדרכיהם ומעשיהם הרעים. וממה שקרה "אליעזר" ע"ש "כי אלקי אבי בעזרי", אנחנו לומדים שהוא היה כל הזמן דבוק במחשבותיו ורעיוניו בהקב"ה.

"וְשָׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר"

לכאורה היה צריך ליכתב: "וְשָׁם הַשְּׁנַיִם אֱלִיעֶזֶר" וביאר בזה רבינו הנצי"ב בספרו 'העמק דבר': שבא הכתוב ללמדנו שהוא המיוחד מבני משה שממנו נשתלשל עיקר זרעו של משה וכמבואר בכתוב: "וּבְנֵי רַחֲבִיָּה רָבוּ לְמַעֲלָה" (דברי הימים א כג יז). ואח"כ: "וְתַנְיָ רֹב יוֹסֵף": "לְמַעֲלָה" מַשְׁשִׁים רְבוּא' (ברכות ז).

"וַיֹּאמֶר אֵל מֹשֶׁה אֲנִי חֲתָנְךָ יְתֵרוֹ בָּא אֵלַיָּה וְאֲשַׁתְּךָ וְשְׁנֵי בְנֵיהָ עִמָּה" (יח ו)

לכאורה תיבת "אני" אינה מתאימה במקום זה וביאר בזה רבנו המהרי"ל דיסקין על פי דברי המכילתא: "אני חתנה יתרו בא אליה ואשתה ושני בניה עמה" רבי יהושע אומר: "כתב לו באגרת". רבי אלעזר המודעי אומר: "שלח לו ביד שליח" (מכילתא יתרו א) שכתב לו וזרקו לתוך המחנה, מעתה מובן שכך כתב לו באגרת; "אני חתנה יתרו בא אליה", אבל אם שלח לו הדבר על ידי שליח יהיה תמוה לשון זה של "אני

חתנה", שהרי על השליח לדבר בלשון נסתר כלפי המשלח.

"אני חתנה יתרו בא אליה ואשתה ושני בניה עמה"

ונאמר לעיל: "ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו" (יח ה) ויש להתבונן למה בפסוק שלפנינו הקדים להזכיר את האשה לפני הבנים. ואילו בפסוק שלמעלה ממנו הזכיר את הבנים לפני האשה. וביאר בזה ה'אור החיים' הקדוש עפ"י דברי חז"ל שאמרו במכילתא: כאן ש'אמר לו: "עשה בגיני ואם אין אתה עושה בגיני, צא בגיני אשתך ואם לא עשה בגיני בניה" (מכילתא יתרו א). לכך סדר הפסוק הוא "אני חתנה" ואחר כך "ואשתה" ואח"כ "ושני בניה עמה", אבל לעיל שמנה הכתוב את ביאתם, מנה אותם לפי סדר החשיבות שהאיש קודם לאשה לכך אמר: "ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו".

"ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים לאלקים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלקים" (יח יב)

כתב רבינו בחיי: הנה לא מצינו בכל הקרבנות שם אלקים, אלא שם הוי"ה המיוחד, לפי שבקרבנות אין מידת הדין מתקיימת, אבל יתרו שלא ידע עדין את ד' טעה בכך והיה סבור ליקח את זבחי להקריבם לאלקים. וזהו שאמר הכתוב במשה: "וַיִּסְפַּר מֹשֶׁה לְחֲתָנוֹ אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְפָרְעֹה" (יח ח) ואילו ביתרו אמר הכתוב: "וַיִּשְׁמַע יְתֵרוֹ כִּהֶן מִדִּין חֲתָן מֹשֶׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים לְמֹשֶׁה" שיתרו לא היה יודע עדין את ה' במידת הרחמים, אלא במידת הדין, שהוא בבחינת אלקים.

"כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי"

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

בכל יום ד' עתים, (חצי הבקר הראשון שהוא עת החום והחצי שלאחריו שהוא עת היובש, חצי הלילה הראשון שהוא עת הקור הלח והחצי שלאחריו שהוא עת קר ויבש) ובכולם חייב האדם לעסוק בתורה שנאמר: **"וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה"** (יהושע א ח). וכנגד כ"ח עתים אלו אמר 'קהלת' בספרו: **"כ"ח סוגי עתים. עת ללדת ועת למות עת לטעת..."** (קהלת ג ב).

"לא יהיה לך אלהים אחרים" (כ ג)

כתב רבינו אפרים ז"ל: שתיבות אלו עולים בגימטריא 'אלו ישו ומחמד' (עם מנין התיבות).

"זכור את יום השבת לקדשו ששבת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך" (כ ח ט)

לכאורה היה צריך הכתוב לומר תחילה **"ששבת ימים תעבד"** ולאחר מכן **"זכור את יום השבת"** שהוא היום השביעי? וביאר בזה ה'אור החיים' הקדוש: **"פירושו: שיזכרו מיום ראשון ולזה הקדים המאוחר, כי מן הראוי היה להקדים לומר "ששבת ימים תעבד" ואח"כ יאמר: "זכור את" אלא נתכוין לומר שהזכירה תהיה מיום הראשון, על דרך אומרם ז"ל: (מכילתא יתרו הובא ברמב"ן) שבכל יום יאמר: 'היום, יום אחד בשבת'. פירושו: ובזה יקדשו ולא יטעה בו. גם ירצה; 'לקדשו' - לשון הזמנה' (שמות כ ח).**

"לא תענה ברעפה עד שקר" (כ יג)

יש להתבונן על כך שבדברות הקודמות האמורות בעניני בין אדם לחברו **"לא תרצח לא תנאף לא תגנב"** לא נאמר הלשון **"רעפה"** ובדברות האחרונות **"לא תענה"** **"לא תחמד בית רעף"** נאמר: **"רעף"**. הלא דבר הוא. וביאר בזה המלבי"ם שהדברות הראשונות קיימות אף בבני נח שגם הם נצטוו בשבע המצוות באיסור רציחה נאוף וגנבה, משא"כ איסור **"לא תענה"** **"לא תחמד"** נצטוו בהם רק בני ישראל, מעתה מובן שבמצוות הראשונות שנאמרו אף לבני נח לא הוזכר **"רעף"** ואילו באחרונות שנאמרו רק לישראל נזכר **"רעף"**. ■

הנפלאה כל כך, זהו ע"י שהיו **"נגד הָהָר"** והוא לפי שהר סיני מרמז ומלמד על מידת הענוה, שמשום כך דוקא עליו נתנה התורה ולא על ההרים האחרים לפי שהם היו גבוהים ורמים והוא היה הנמוך שבהרים כמבואר במסכת שבת (פח:).

מתוך הסרט 'עשרת המכות' של ארגון 'שופר'

ויתכן שזהו כונת התורה במה שכתוב: **"נגד הָהָר"**, שהם התבוננו ולמדו מההר שהם חנו נגדו, את מידת הענוה האמיתית ועל ידי כך הם התרוממו והצליחו להגיע לדרגה הגדולה שהיו **'כאיש אחד בלב אחד'**, שע"י הענוה אפשר להגיע למצב של אחדות, בין כל ישראל.

"וימשה עלה אל האלקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (יט ג)

עלינו להתבונן מדוע עלה משה לפני שה' דבר עמו, שהרי רק אחרי שהוא עלה, קרא אליו ה' ולא מצינו שלפני עלייתו היתה אליו קריאה מה' לעלות. ולכאורה נראה מזה, שגם לגבי משה רבינו תקף הכלל שאחז"ל: **'בא לטמא פותחין לו, בא לטהר מסייעין אותו'** (יומא לח:). **'רבי יסא אמר: "אמר הקב"ה לישראל: 'בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו"'** (מד"ר ש"ה ה ג). ולפיכך גם משה היה צריך בתחילה להתרומם ולעלות מעצמו אל האלקים ורק אח"כ **"ויקרא אליו ה' "** דהוא עלה לפני שה' קרא אליו, משום שגם הוא היה צריך בתחילה להתעלות ולעלות מעצמו וכש**'בא לטהר, מסייעין אותו'**.

"וינדבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר" (כ א)

כתב רבינו אפרים ז"ל: יש בזה הפסוק **שבע תיבות ו-כח אותיות, כנגד שבעת ימי השבוע ו-כח העתים שבהם, שהרי**

הַאֱלֹקִים וְאֵת תּוֹרָתוֹ" (יח טז)

לכאורה אין מתאים בזה הלשון **"בא אלי"** בלשון יחיד, אלא היה לו לכתוב לומר **'באים אלי' - היינו: שני בעלי הדין.**

וביאר בזה רבינו מאיר שמחה בספרו **'משך חכמה'**: שבא לרמוז בזה כי הדבר בעצמו **"בא אלי"** למשפט. כלומר: שדן את דינו של הספק שהתעורר בדבר, בלא השקפה כלל על בעלי הדין הנצרכים לדין הזה, כי היה דן בלא משוא פנים כלל ועיקר.

"וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל מעליה ונשאו אתה" (יח כב)

כתב רבינו אפרים ז"ל: ראשי התיבות של המקרא הזה הוא אותיות **"הוי"ה**, ללמדנו מה שאחז"ל במסכת **'סנהדרין'**: **'אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: "כל דיין שדן דין אמת לאמיתו, משרה שכינה בישראל שנאמר: "אלקים נצב בעדת קל בקרב אל-הים ישפט"'** (תהילים פב א) (סנהדרין ז).

"ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחגו במדבר ויחן שם ישראל נגד הָהָר" (יט ב)

יש לדקדק לענין מה נכתב שהיה המקום **"נגד הָהָר"**. וכתב בזה בספר **'לב חיים'**: שהרי כתוב בפסוק **"ויחן שם ישראל"** בלשון יחיד ופרש"י: **"ויחן שם ישראל" - כאיש אחד בלב אחד.** מעתה יש להבין שבא הפסוק לפרש כיצד הגיעו בני ישראל למדרגה בגדולה של האחדות

שנת השמיטה

שנת האילן לגבי שביעית

מערכת 'חברותא'

מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: אימתי מתחילה שנת האילן לגבי שביעית, בראש השנה, או בט"ו בשבט?

תשובה: הרמב"ם בהלכות 'שמטה ויובל' כתב: **'באחד בתשרי ראש השנה לשמיטין וליובלות. פירות ששית שנכנסו לשביעית, אם היו תבואה, או קטניות, או פירות האילן והגיעו לעונת המעשרות קודם ר"ה, הרי אלו מותרין ואע"פ שאוסף אותם בשביעית הרי הן כפירות ששית לכל דבר. ואם לא באו לעונת המעשרות אלא אחר ר"ה, הרי הן כפירות שביעית'** (ד ט)

ובהלכה י"ג כתב: **'וכן פירות שביעית שיצאו למוצאי שביעית בתבואה וקטניות ואילנות הולכין אחר עונת המעשרות'** (ד יג).

וכתב השל"ה ב'שער האותיות': עוד הנני מודיע להציל מהטעות להמעייין ברמב"ם, שכונת הרמב"ם באומרו: **'ראש השנה'**, היא לראש השנה שלהן, שלכל אחד יש את ראש השנה המיוחד שלו, דהיינו: ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילנות ואילו בתבואה ראש השנה הוא תחילת השנה, בראש השנה ממש. (אות ק)

וכן מה שכתב הרמב"ם לגבי הפירות היוצאים למוצאי שביעית, כך הוא פירושו: פירות האילן שבאו לעונת המעשרות קודם ט"ו שבט של שמינית,

אע"פ שנגמרו ונאספו אחר כך, בסוף שנה שמינית, **'הרי הן כפירות שביעית'**.

אבל 'הרדב"ז' כתב שם: שנת פירות האילן נקבעת לפי חנטת הפירות ור"ה שלהם הוא ט"ו בשבט. אבל לענין מנין שנת השמטה, ר"ה שלהם הוא באחד בתשרי. (ה"ט)

וכן בספר 'בית ישראל' על ספר 'פאת השלחן' (שביעית כב יד) הביא דברי השל"ה הנ"ל וכתב: 'שנראה ברור דלא כהשל"ה בדעת הרמב"ם, אלא גם הרמב"ם סובר שר"ה של באחד בתשרי הוא לכל דבר בשביעית, גם לפירות האילן, כפשטא דלשונו שכתב ב-'א' **בתשרי ר"ה** וכו', **'קודם ר"ה** וכו'.

אמנם, כמו שהשל"ה סובר בשיטת

הרמב"ם כך סוברים ה'פני יהושע' וה'טורי אבן' בשיטת התוספות (ר"ה ד). שר"ה לאילנות, אף לגבי השנה השביעית, הוא ט"ו בשבט.

והראב"ד בפירושו על 'תורת כהנים' כתב: אף על פי שתשרי הוא ר"ה לשמיטין, כיון שט"ו בשבט הוא ר"ה לאילנות, כל הפירות שחנטו עד ט"ו בשבט אסורין לעולם משום קדושת שביעית. הלכך, כל פירות שחנטו בשביעית מתשרי ועד ט"ו בשבט של שנה שמינית, אסורין משום שביעית.

ומוכח מפירושו, שהדין שאיסור שביעית באילנות נמשך עד ט"ו בשבט של שמינית, זה רק לחומרא, אבל לא להקל בשביעית בתחילתו עד ט"ו בשבט!

ואכן ב'תוספות אנשי שם': הביא כן, גם מביאור להר"ש משאנץ (על הת"כ). ובוה תמה על השל"ה הנ"ל שכתב: שגם לקולא אמרינו שט"ו בשבט הוא ר"ה לאילן.

ובהגהות הגר"א על סדר 'זרעים' (ב דשביעית ה) הגיה את דברי התורת כהנים' שהביא הר"ש שם וכתב: פירותיו אסורין (עד ט"ו בשבט) תא"מ.

כלומר, תיבות אלו (עד ט"ו בשבט) מוקפין. דהיינו: שהגר"א אינו גורס אותן בדברי התורת כהנים' ושוב אין ראייה כלל מדברי הת"כ, לא לשיטה זו, או זו.

ועיין בשיטת ה'חזון איש' (שביעית ז ק י"ג) בענין זה וב'קהלות יעקב' למסכת 'שביעית' ו'בדרך אמונה'. ■

מעשה גדולים

"וַמִּשָׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹקִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הַהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל"

על משה שאלו המלאכים, מיהו? אבל אברהם, לא שאל את המלאכים, מי הם?

כשבאו המלאכים אל אברהם, הוא לא שאל אותם, מיהם?. למה? אומרים על כך חז"ל: משום שאין בודקים למזונות' כאשר אדם מבקש אוכל לא שואלים, מיהו?. זה לא משנה. אצלכם כאן בקהילה אנחנו רואים את ההיפך. בזמן שלמדנו כאן ובאנו לקחת תורה, איש לא התעניין בנו ולא שאל מי אנחנו?. אף אחד לא קידם פנינו, אפילו, לשלום. אבל כשהגיע הזמן לסעודה, אתם בודקים וחוקרים מי אנחנו?. והרי 'אין בודקים למזונות'. ■

אליהם לשאול מיהם ולמה הם זקוקים. רק בערב שבת לאחר התפילה, כשבאו לחלק בין בעלי הבתים את האורחים השונים לסעודת שבת, ניגש אליהם ראש הקהילה ושאל אותם מיהם?.

הדבר היה בשבת פרשת 'יתרו' ורבי אלימלך מליז'נסק אמר להשיב לו דבר מתוך הפרשה: **'בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: 'רבונו של עולם מה לילוד אשה בינינו'?**

הגמרא אומרת: 'ואמר רבי יהושע בן לוי: **'בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: 'רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו'?**' (שבת פח.).

מסופר שבימים שבהם האחים רבי אלימלך מליז'נסק ורבי זושא מאניפולי קבלו עליהם גלות, הגיעו פעם לעיירה, נכנסו לבית המדרש והתישבו בקהל לשמוע את ספורו של הרב. כך עברו מספר ימים ואיש מאנשי העירה לא ניגש

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

חוויה שלא תשכח!!!

בר מצוה בכותל בס"ד
 ✓ תפילה הגיגית עם הזמר משה גיאת בכותל ✓ סיור באתרי קודש בירושלים
 ✓ ארוחת צהרים הגיגית ביד המלך ✓ צילום וידאו ותמונות

לפרטים והזמנות: 050-5367452 / 02-6288388
 צפו באתר: WWW.BAR-MITZVAH.ORG

דרושים

לחברה גדולה ומשגשגת אנשי קשר ורכזים
 • מהגון תפקידים
 מתאים למורים, מנהלי בית ספר
 בעלי מקצועות חופשיים ועקרות בית פעילות
 מחלקה מיוחדת לראשי כולל ואברכים אפשרות גם מהבית
רווחים גבוהים ביותר למתאימים

לפרטים: 050-8741575

www.shofar.net
חדש באתר שופר

הכה את המומחה

על כל שאלה תשובה מאגר ענק של שאלות ותשובות בכל הנושאים ביהדות.
 יש לך שאלה ביהדות שאף פעם לא העזת לשאול? במדור 'הכה את המומחה' באתר 'שופר' מקבלים את כל התשובות בוחרים שאלה והרב אמנון יצחק עונה בקולו

תשובות בוידאו בקרוב

רחוב האדמו"ר מקוצק 41 בני ברק

למדור בקודש

למבורה ספרי תורה מהודרים

שנכתבו ע"י סופרים מומחים, יראי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף והאר"י
 כמו כן ניתן להשיג אצלנו תפילין מהודרים

לפרטים והזמנות נא לפנות לשי
052-80-777-22

יעמדו על הברכה

חיים בן רות ברכה והצלחה לכל משפחתו	סטפאנו בן פראנקה ברכה והצלחה לכל משפחתו
מארקו בן אליהו יוכה לעלות לארץ עם כל משפחתו	בנימין בן ג'ורג'יה לרפואה שלמה

אליהו בן נעמי
רפואה שלמה בכל אבריו וגידיו והצלחה

חג פורים עם "אוצרות חיים" במלון 'ארבלי' בטבריה

מיום חמישי עד מוצ"ש פרשת "צו" (20-22.03.08 למינים)

- אוירה רוחנית גבוהה
- קריאת המגילה ברב עם משלוחי מנות
- סעודות עשירות
- מסיבת פורים
- הפתעות לילדים
- תחרות תחפושות ועוד...

בהשתתפות:
 הרב ישראל נח ברגר שליט"א
 הפייטן דוד שלמה שירה ועוד...

8 לילות פנסיון מלא
 רבנים זמרים ואמנים

תכנית עניפה לילדים
 גלאט חלק משגיח צמוד שמיטה לחומרה

ההרשמה לחג פסח החלה במלון 'גולדן טאון' באשקלון

לפרטים "אוצרות חיים":
050-3131740 03-6880091

ישמח משה

שבת תורנית פרשת 'תירד' במלון שלום פלאזה - סכריה
 חגג שיש עד מוצ"ש יח - י"ט בשבט (25-26/01/08 למינים)

עם הרבנים:
 הרב שמשון כהן שליט"א
 הרב אורי יצחק שליט"א

החלה חלוקה של שמיכות פוך נוצות זכריות במחיר מסובסד

לפרטים: טל רב קוו 03-6783030

יש נחתורית אין טחורים

משחה ע"פ הרמב"ם לא עזר כספך יוחזר מעל 90% הצלחה ✓ יעילה גם לפיסורה

050-7815777-משה

להרויח בגדול! בתכנית 'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

ותקבלו

<p>חינם!</p> <p>טיול לאתרים בצפון</p>	<p>חינם!</p> <p>CD לצפיה או לשמיעה</p>
<p>חינם!</p> <p>מנוי שנתי ל'גנזי המלך'</p>	<p>חינם!</p> <p>מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'</p>
<p>חינם!</p> <p>סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק</p>	

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

קוד מסלקה		סוג חשבון		מס' חשבון בבנק					
בנק	סניף								
				2	3	9	2		

קוד מוסד _____ מס' מזהה של הלקוח בחברה _____

1. ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה מראש/ממני/מאתנו בכתב לבנק ול"שובר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחר לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. את/ה/נהיה רשאים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. את/ה/נהיה רשאים/ים לבטל חיוב, לא יותר משנתיים ממועד החיוב, אם אוכזר/נזכית לבנק, כי החיוב אינו תואם את המעילים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו (3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכל לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב ההרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. (6) הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב ההרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שובר" בספח המחובר לזה, קבלת ההוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מנת על ע"י "שובר" ע"י (העקרונות לקביעתם).
2. פרטי החיוב: [סמן במשבצת המתאימה]

"שובר" ארגון להפצת יהדות מתחייב בזאת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.

לחיוב בתאריך:

30 לחודש
 20 לחודש

התימת בעל/י החשבון

\$ 28 זכאות ליחיד
 \$ 56 זכאות לזוג

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שובר" עליך לשלוח את הטופס ל"שובר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779